

MINISTER ŚRODOWISKA

Warszawa, dnia 16 listopada 2009 r.

Maciej Nowicki

DOPgmo070-7/4742/09/mg

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 16.11.09.

nr 5864 podpis *Borusewicz*

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

Odpowiadając na oświadczenie Pana Senatora Wojciecha Skurkiewicza z dnia 22 października 2009 roku, znak: BPS/DSK-043-2056/09, dotyczące braku nadzoru władz centralnych i lokalnych nad uprawami roślin genetycznie modyfikowanych, przedkładam następujące wyjaśnienia.

Obowiązująca ustawa z dnia 22 czerwca 2001 r. o organizmach genetycznie zmodyfikowanych (Dz. U. z 2007r. nr 36, poz. 233 z późn. zm.), nie reguluje spraw związanych z uprawami roślin genetycznie zmodyfikowanych. Inne ustawy, np. ustawa z dnia 26 czerwca 2003 r. o nasiennictwie (Dz. U. z 2007 r. Nr 41, poz. 271, z późn. zm.) również nie dotyczy kwestii prowadzenia upraw roślin transgenicznych. Tym samym nie ma w Polsce żadnych krajowych regulacji prawnych w tej dziedzinie. Obowiązujące w Polsce prawo wspólnotowe dopuszcza uprawę roślin transgenicznych, będących produktami genetycznie zmodyfikowanymi, wprowadzonymi do obrotu z możliwością uprawy w UE. Prowadzenie takiej uprawy nie wymaga jednak uzyskiwania zgody ministra właściwego ds. środowiska ani innego organu krajowego. Zasady te obowiązują w Polsce od 1 maja 2004r. i nie uległy zmianie. Pierwsze komercyjne uprawy kukurydzy MON810 pojawiły się w Polsce w 2005 roku. Rolnicy nie mieli nigdy obowiązku zgłaszania takich upraw oraz

spełniania jakichkolwiek warunków związanych z prowadzeniem takich upraw. Surowe wymagania i decyzje dotyczyły i dotyczą eksperymentów polowych prowadzonych w ramach tzw. „zamierzonego uwalniania organizmów genetycznie zmodyfikowanych do środowiska”. Kwestie te reguluje część B dyrektywy 2001/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 marca 2001 r. w sprawie zamierzonego uwalniania do środowiska organizmów zmodyfikowanych genetycznie i uchylającej dyrektywę Rady 90/220/EWG (Dz. Urz. WE L 106 z 17.04.2001, str. 1, z późn. zm; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15. t. 6, str. 77) oraz ustawa z dnia 22 czerwca 2001 r. o organizmach genetycznie zmodyfikowanych (Dz. U. z 2007r. nr 36, poz. 233 z późn. zm.).

Zgodnie z opinią Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej „zamierzone uwalnianie organizmów genetycznie zmodyfikowanych do środowiska w rozumieniu dyrektywy 2001/18/WE nie może być utożsamiane z komercyjną uprawą roślin genetycznie zmodyfikowanych. Oznacza to, że przepisy zawarte w części B oraz odpowiednich załącznikach do dyrektywy 2001/18/WE nie mają zastosowania do upraw roślin genetycznie zmodyfikowanych. W konsekwencji przepisy ustawy z dnia 22 czerwca 2001 r. o organizmach genetycznie zmodyfikowanych, wdrażające część B dyrektywy 2001/18/WE, nie mogą stanowić podstawy do wprowadzenia zakazu lub ograniczenia upraw roślin genetycznie zmodyfikowanych w Polsce. Część B dyrektywy 2001/18/WE dotyczy zamierzonego uwalniania organizmów genetycznie zmodyfikowanych do środowiska w celach innych niż wprowadzenie do obrotu, a więc przede wszystkim w celach doświadczalnych. Natomiast przedmiotem upraw roślin genetycznie zmodyfikowanych są takie odmiany, które zostały uprzednio dopuszczone do obrotu (z przeznaczeniem do uprawy) na podstawie części C dyrektywy 2001/18/WE lub analogicznych przepisów poprzednio obowiązujących. Zastosowanie wymagań odnoszących się do doświadczeń polowych, przewidzianych w części B dyrektywy 2001/18/WE, do komercyjnych upraw roślin odmian dopuszczonych do obrotu na podstawie części C tej dyrektywy, nie znajduje jakichkolwiek podstaw prawnych”.

W obowiązującym stanie prawnym nie ma wymagań dotyczących powiadamiania organów krajowych o prowadzonych uprawach roślin transgenicznych. Ustawa z dnia 22 czerwca 2001 r. o organizmach genetycznie zmodyfikowanych (Dz. U. z 2007r. nr 36, poz. 233 z późn. zm.) nie daje możliwości przeprowadzenia jakiegokolwiek kontroli komercyjnych upraw roślin GM. Nie można obecnie określić podmiotów prowadzących w Polsce uprawy roślin genetycznie zmodyfikowanych oraz lokalizacji takich upraw. Należy jednak podkreślić, że rolnicy (zgodnie z obowiązującym prawem wspólnotowym) mogą uprawiać w Polsce (i w innych państwach członkowskich UE) wyłącznie kukurydzę MON810. Kukurydza linii MON810 (unikalny

identyfikator: MON-ØØ81Ø-6) została dopuszczona do obrotu i stosowania w państwach członkowskich Unii Europejskiej decyzją Komisji Europejskiej nr 98/294/WE z dnia 22 kwietnia 1998 r. w sprawie wprowadzenia do obrotu genetycznie zmodyfikowanej kukurydzy (*Zea mays* L. linii MON 810), zgodnie z Dyrektywą Rady 90/220/EWG (Dz. Urz. WE L 131, 5 maja 1998 r.). W związku z tym żaden podmiot nie musi występować z wnioskiem o wydanie odrębnej decyzji (np. ministra właściwego ds. środowiska) w sprawie użytkowania tego produktu (może powoływać się na decyzję organu Unii Europejskiej). Uprawa innych roślin genetycznie zmodyfikowanych jest nielegalna.

W chwili obecnej Prokuratura Rejonowa w Wodzisławiu Śląskim prowadzi postępowanie w sprawie upraw kukurydzy genetycznie zmodyfikowanej w 2009r. w Lubomi (woj. śląskie). Prokuraturę powiadomiła organizacja Greenpeace, której działacze pobrali próbki kukurydzy i zlecieli ich zbadanie pod kątem występowania modyfikacji genetycznych. Wyniki analiz laboratoryjnych, zleconych przez Greenpeace, dołączone do zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa, potwierdzają, że na polach w Lubomi rolnicy prowadzili uprawę kukurydzy MON810, będącej autoryzowanym produktem. Zdaniem Ministerstwa Środowiska rolnicy ci nie złamali obowiązującego prawa.

W najbliższym czasie system prawnej reglamentacji w obszarze organizmów genetycznie zmodyfikowanych ulegnie gruntownej przebudowie. Projekt ustawy - *Prawo o organizmach genetycznie zmodyfikowanych* ma na celu dokonanie transpozycji do polskiego porządku prawnego dyrektyw Wspólnot Europejskich regulujących zagadnienia dotyczące organizmów genetycznie zmodyfikowanych, oraz zapewnienie stosowania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przepisów rozporządzeń Wspólnot Europejskich w tym zakresie. Projekt ww. ustawy zawiera przepisy dotyczące prowadzenia upraw roślin genetycznie zmodyfikowanych, co wypełni istniejące luki prawne w tym obszarze. W celu zagwarantowania bezpieczeństwa ustanowiono wysokie wymagania w zakresie współistnienia wszystkich trzech typów upraw. Przewidziano konieczność zachowania odpowiedniej izolacji przestrzennej (tzw. pasów ochronnych) między uprawami konwencjonalnymi, ekologicznymi, oraz uprawami roślin GM. Wprowadzono wymóg zgłoszenia uprawy do Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa, właściwego ze względu na miejsce prowadzenia tej uprawy oraz powiadamiania posiadaczy gruntów rolnych położonych w odległości mniejszej lub równej wymaganej przepisami prawa izolacji przestrzennej wokół miejsca prowadzenia uprawy. W projekcie znalazły się również wymagania dotyczące przechowywania oraz transportu materiału siewnego i plodów rolnych. Na podmioty nieprzestrzegające przepisów będą nakładane administracyjne kary pieniężne. Te wszystkie wymagania powinny przyczynić się do zminimalizowania ryzyka wynikającego z prowadzenia upraw roślin GM, a jednocześnie nie są sprzeczne z prawem wspólnotowym.

Nadzór nad przestrzeganiem przepisów regulujących kwestie komercyjnych upraw roślin genetycznie zmodyfikowanych będzie sprawował Główny Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Przedstawiciele Wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Roślin i Nasiennictwa uzyskają prawo wstępu, wraz z niezbędnym sprzętem, na teren, na którym będą się odbywać działania podejmowane w ramach uprawy roślin genetycznie zmodyfikowanych. Główny Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa będzie prowadził ponadto w formie elektronicznej Rejestr Upraw Roślin Genetycznie Zmodyfikowanych. Dostępny publicznie rejestr stanie się dla obywateli podstawowym źródłem informacji o uprawach roślin transgenicznych w Polsce.

Ponadto projekt przewiduje możliwość tworzenia stref wolnych od upraw roślin genetycznie zmodyfikowanych. Strefa wolna od upraw roślin genetycznie zmodyfikowanych będzie obejmować obszar sąsiadujących ze sobą działek ewidencyjnych. Strefę taką będzie mogła utworzyć grupa posiadaczy gospodarstw rolnych z własnej inicjatywy. W takim przypadku grupa posiadaczy gospodarstw rolnych będzie zawierać umowę o utworzeniu strefy na oznaczony czas. Umowa taka będzie mogła zostać rozwiązana w drodze zgodnego oświadczenia stron umowy. Umowa o utworzeniu strefy wolnej od upraw roślin genetycznie zmodyfikowanych wygaśnie, jeżeli: kontrola wykáže, że w tej strefie uprawiane są rośliny genetycznie zmodyfikowane, zakończy się okres jej obowiązywania i nie zostanie ona przedłużona oraz gdy strony umowy złożą oświadczenie o jej rozwiązaniu. W ten sposób tworzy się przejrzysty system gwarantujący rolnikom swobodę prowadzenia działalności gospodarczej, który jednocześnie umożliwia wyłączanie pewnych obszarów spod upraw roślin genetycznie zmodyfikowanych. Rozwiązanie to zostało przyjęte po konsultacjach z Komisją Europejską.

Podsumowując, wszystkie wymienione przez Pana Senatora nieprawidłowości wynikają wprost z braku stosownych uregulowań prawnych. Taki stan uniemożliwia właściwą kontrolę upraw roślin transgenicznych oraz stosowanie sankcji wobec podmiotów, które nie przestrzegają prawa krajowego oraz wspólnotowego w tej dziedzinie. Ministerstwo Środowiska wielokrotnie podkreślało potrzebę zmiany obowiązującej ustawy z dnia 22 czerwca 2001 r. o organizmach genetycznie zmodyfikowanych (Dz. U. z 2007r. nr 36, poz. 233 z późn. zm.) i zastąpienia jej nową kompleksową regulacją prawną. W celu wypełnienia istniejącej luki prawnej rozpoczęto prace nad projektem ustawy *Prawo o organizmach genetycznie zmodyfikowanych*. Nowa ustawa umożliwi pełny nadzór nad wszystkimi działaniami związanymi z organizmami genetycznie zmodyfikowanymi w Polsce, będzie jednocześnie aktem w pełni zgodnym z prawem wspólnotowym. Projekt ustawy został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 13 października 2009r. O jego ostatecznym kształcie zadecydują parlamentarzyści.

W załączeniu przekazuję kopię pisma UKIE skierowaną do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zawierającego opinię dotyczącą podstaw prawnych dla podjęcia ewentualnych działań zmierzających do wprowadzenia zakazu upraw roślin transgenicznych w Polsce.

Z pozdrowieniem

Z up. MINISTRA
PODSEKRETARZ STANU
GŁÓWNY KONSERWATOR PRZYRODY

Janusz Załuski

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM

**URZĄD
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
PODSEKRETARZ STANU**

Maciej Szpunar

Min. MS-0745 /09/DP/bm

Warszawa, dn. 6 kwietnia 2009 r.

**Pan
Marian Zalewski
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi**

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na Pańskie pismo z dnia 30 marca br. (sygn. HORzgo73/45/2009) dotyczące podstaw prawnych dla podjęcia ewentualnych działań zmierzających do wprowadzenia zakazu upraw roślin genetycznie zmodyfikowanych w Polsce uprzejmie informuję, że zamierzone uwalnianie organizmów genetycznie zmodyfikowanych do środowiska w rozumieniu dyrektywy 2001/18/WE¹ nie może być utożsamiane z komercyjną uprawą roślin genetycznie zmodyfikowanych. Oznacza to, że przepisy zawarte w części B oraz odpowiednich załącznikach do dyrektywy 2001/18/WE nie mają zastosowania do upraw roślin genetycznie zmodyfikowanych. W konsekwencji przepisy ustawy z dnia 22 czerwca 2001 r. o organizmach genetycznie zmodyfikowanych, wdrażające część B dyrektywy 2001/18/WE, nie mogą stanowić podstawy do wprowadzenia zakazu lub ograniczenia upraw roślin genetycznie zmodyfikowanych w Polsce.

Ponieważ odpowiedź na Pańskie pytanie jest oczywista i nie powinna budzić wątpliwości, pozwalam sobie jedynie dodać, że część B dyrektywy 2001/18/WE dotyczy zamierzonego uwalniania organizmów genetycznie zmodyfikowanych do środowiska w celach innych niż wprowadzenie do obrotu, a więc przede wszystkim w celach doświadczalnych. Natomiast

¹ Dyrektywa 2001/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 marca 2001 r. w sprawie zamierzonego uwalniania do środowiska organizmów zmodyfikowanych genetycznie uchylająca dyrektywę Rady 90/220/EWG (Dz. Urz. UE L 106 z 17.4.2001, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 77, ze zm.).

przedmiotem upraw roślin genetycznie zmodyfikowanych są takie odmiany, które zostały uprzednio dopuszczone do obrotu (z przeznaczeniem do uprawy) na podstawie części C dyrektywy 2001/18/WE lub analogicznych przepisów poprzednio obowiązujących. Zastosowanie wymagań odnoszących się do doświadczeń polowych, przewidzianych w części B dyrektywy 2001/18/WE, do komercyjnych upraw roślin odmian dopuszczonych do obrotu na podstawie części C tej dyrektywy, nie znajduje jakichkolwiek podstaw prawnych.

Pragnę również zwrócić uwagę, że w przypadku upraw roślin genetycznie zmodyfikowanych państwa członkowskie Unii Europejskiej mogą ustanowić wymagania dotyczące współistnienia tych upraw z uprawami tradycyjnymi i ekologicznymi. Trafnie wskazał Pan w swoim piśmie, że przygotowywane przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przepisy dotyczące współistnienia upraw powinny opierać się na zaleceniach Komisji z dnia 23 lipca 2003 r., nie mogą natomiast bazować na części B dyrektywy 2001/18/WE.

Z poważaniem,

PODSEKRETARZ STANU

Maciej Szejnert
Maciej Szejnert

Do uprzejmej wiadomości:

Pan Janusz Zaleski
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Środowiska